

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Вступ до фаху. Ознайомча практика

Шифр та назва спеціальності

131 – Прикладна механіка

Інститут

ІНІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма

Прикладна механіка

Кафедра

Гідравлічні машини ім. Г. Ф. Проскури (150)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Вибіркова, Профільна

Семестр

1

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Резва Ксенія Сергіївна

kseniia.riezva@khpі.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент кафедри гідравлічних машини НТУ «ХПІ»

Досвід роботи – 10 років.

Автор та співавтор понад 60 наукових та навчально-методичних праць.

Курси: «Технічне оснащення та технологія ремонту свердловин», «Вступ до фаху. Ознайомча практика», «Гідрогазодинаміка», «Гідравліка», «Основи наукових досліджень», «Фонтанна та газова безпека в нафтогазовій галузі», «Машини та обладнання для буріння нафтових і газових свердловин, обладнання для видобутку нафти і газу».

Загальна інформація

Анотація

Курс охоплює загальні знання зі спеціальності «Прикладна механіка». Під час його вивчення студенти дізнаються які існують джерела енергії, які великі промислові об'єкти в Україні, знайомляться з обладнанням, що використовується на них. Набувають теоретичних основ в галузі прикладної механіки. Вивчають конструкцію гідравлічних та пневматичних машин і систем керування. Знайомляться з впливом промислових об'єктів на навколишнє середовище.

Мета та цілі дисципліни

Зосередитися на основному гідравлічному та пневматичному промисловому обладнанні. Поглибити знання конструкцій обладнання на роботи гідравлічних і пневматичних систем. Сформувати у студентів навички самостійного управління процесом проектування, експлуатації та обслуговування обладнання.

Формат занять

Лекції, самостійна робота, реферат. Підсумковий контроль - залік

Компетентності

ЗК-2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК-6 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК-11 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
ЗК-12 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК-14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК-15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Результати навчання

РН-2 Використовувати знання теоретичних основ механіки рідин і газів, теплотехніки та електротехніки для вирішення професійних завдань

РН-9 Знати та розуміти суміжні галузі (механіку рідин і газів, теплотехніку, електротехніку, електроніку) і вміти виявляти міждисциплінарні зв'язки прикладної механіки на рівні, необхідному для виконання інших вимог освітньої програми

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредитів ECTS): лекції – 32 год., самостійна робота – 52 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Загальна фізика", "Хімія".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

У лекціях використовуються різні прийоми усного викладу інформації: підтримка уваги протягом тривалого часу, активізація мислення слухачів; прийоми, що забезпечують логічне запам'ятовування: переконання, аргументація, докази, класифікація, систематизація, узагальнення та ін.

Метод обговорення навчального матеріалу та дискусії застосовується на лекційних заняттях.

Обговорення дозволяє значно поглибити і систематизувати знання, розуміння тієї чи іншої проблеми, перевірити підставу висновків, до яких прийшли студенти в ході вивчення конкретної теми.

Метод обговорення розвиває у студентів уміння відстоювати свої погляди і переконання. Дискусія допомагає виявити, логічно і критично осмислити різні крапки зору, наукові концепції і підходи до розглянутих питань. Організація і підтримка дискусії досягається за допомогою використання наступних прийомів: постановка питань, (основних, додаткових, що наводять і ін.), обговорення відповідей і думок студентів, коригування відповідей і формулювання висновків.

Наочні і практичні методи навчання. Серед наочних методів навчання використовується ілюстрація і показ. Ілюстрація – показ студентам плакатів, карт, графіків, замальовок на дошці.

Під час дистанційної форми навчання лекційний матеріал представляється у вигляді презентацій з малюнками та відео.

Матеріал розміщується на ресурсі Microsoft 365 та на платформі Moodle.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Вступ до курсу.

Основні поняття та визначення. Історична довідка про університет, кафедру «Гідравлічні машини» та її засновника Г.Ф. Проскуру. Екскурсія до музею НТУ «ХПІ».

Тема 2. Навчання в НТУ "ХПІ".

Деякі положення статусу університету. Робота студента в університеті. Ознайомлення з навчальним планом спеціальності. Де готують спеціалістів і де вони працюють. Робота з інформаційними ресурсами університету.

Тема 3. Енергія.

Джерела енергії. Їх особливості та сфери використання. Історія розвитку нафтогазової галузі України та країн світу.

Тема 4. Рідина та газ.

Властивості рідин та газів. Закони, які описують їх стани та рух. Основи гідрогазодинаміки. Історія розвитку напрямку.

Тема 5. Гідравлічні та пневматичні машини.

Класифікація машин. Конструкція та принцип роботи машин.

Тема 6. Гідравлічні та пневматичні системи.

Основні елементи систем. Принцип роботи систем.

Тема 7. Системи управління в енергетичній промисловості.

Принципи вибору систем управління. Особливості експлуатації систем управління.

Тема 8. Вплив промислових об'єктів на навколишнє середовище.

Правила безпечної експлуатації об'єктів. Основні заходи запобігання аварій. Аналіз впливу промислових об'єктів на зміну навколишнього середовища.

Теми практичних занять

Практичних занять у курсі не передбачено.

Теми лабораторних робіт

Лабораторних занять у курсі не передбачено.

Самостійна робота

Індивідуальне завдання представлено у формі реферату на тему "Опис та принцип роботи гідравлічної машини (системи)". Реферат можна замінити презентацією викладеного матеріалу.

Література та навчальні матеріали

1. Алексапольський Д.Я. Георгій Федорович Проскура. – Київ: Наукова думка, 1979. – 69 с.
2. Левицький Б.Ф., Лещій Н. Гідравліка. Загальний курс. – Львів: Світ, 1994.
- Є. Сокол, М. Черкашенко, О. Потетенко, Є. Крупа. Гідроенергетика. Том 1. Гідрогазодинаміка. Харків. НТУ «ХПІ», 2020. 274 с.
3. <http://web.kpi.kharkov.ua/museum/>
4. <http://library.kpi.kharkov.ua/uk>
5. Відновлювані джерела енергії/за заг. ред. С. О. Кудрі. – Київ: Інститут відновлюваної енергетики НАНУ, 2020. – 392 с.
6. Технічна термодинаміка, гідравліка і гідромашини : навчальний посібник. У 2 Ч. Ч. II. Гідродинаміка та гідравлічні машини / В. Е. Дранковський, К. А. Миронов, Н. М. Фатеева, К. С. Резва, Є. С. Крупа. – Харків : НТУ «ХПІ», 2020. – 224 с.
7. Пелевін Л.Є., Комоцька С.Ю., Балака М.М. Гідравліка, гідроприводи та гідропневмоавтоматика. Навчальний посібник. — Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури (КНУБА), 2012. – 120 с.
8. Довідник з нафтогазової справи: довідкове видання / заг. ред.: В. С. Бойко, Р. М. Кондрат, Р. С. Яремійчук. – Львів : 1996. – 620 с.
9. Техноекологія: підручник. / М.О. Клименко, І.І. Залеський. - Херсон: ОЛДІ ПЛЮС, 2017 - 348 с.
10. Колісніченко Е. В. Гідравліка, гідро- та пневмоприводи : конспект лекцій для студ. спец. 131 "Прикладна механіка" та 133 "Галузеве машинобудування" всіх форм навчання / Е. В. Колісніченко, А. С. Мандрика, В. О. Панченко. — Суми : СумДУ, 2021. — 176 с.
11. М.В.Черкашенко, К.А.Миронов, Н.М.Фатеева. Проектування систем керування пневматичних і пневмогідравлічних приводів. Навчальний посібник.- Харків, 2011.
12. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. Навчальний посібник / К.: Знання, 2006.- 319 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Загальна оцінка за курс складається з наступних компонентів:

реферат/презентація - 35 балів,
залік (у вигляді тестового завдання) - 65 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Завідувач кафедри
Андрій РОГОВИЙ

Гарант ОП
Микола ПРОКОПЕНКО